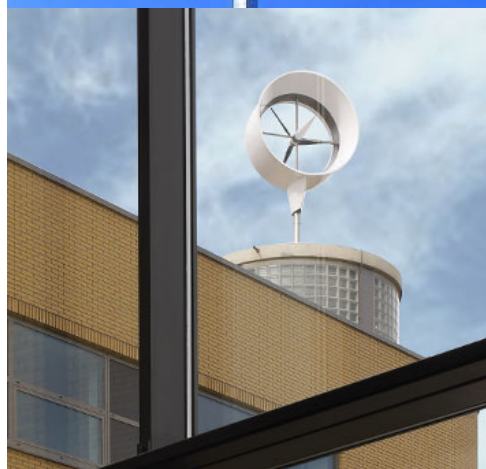

Beleidsnotitie

Kleine Windturbines in de Gemeente Oude IJsselstreek

Aanleiding

De afgelopen periode is de interesse voor kleine windturbines in Nederland toegenomen. Verwacht wordt dat de komende jaren duizenden van deze bouwwerken geplaatst gaan worden. De ambitie voor het realiseren van duurzame energie is groot, dit geldt voor de nationale overheid, maar ook voor de lagere overheden. De Klimaatcampagne Achterhoek 2009-2012 heeft als doel 3% van de in een gemeente gebruikte energie duurzaam op te wekken. De Gemeente Oude IJsselstreek wil zelfs 5% van de energie duurzaam opwekken.

Ook vraagt de Gemeente Oude IJsselstreek de laatste tijd aandacht voor milieubesparende maatregelen. Zij hecht veel waarde aan energiebewust gedrag. Want het stimuleren van energiebewust gedrag is goed voor het klimaat, maar ook voor de portemonnee van de inwoners. De gemeente wil haar inwoners bewust maken van hun energiegebruik en handzame oplossingen aanbieden.

In de Gemeente Oude IJsselstreek is onlangs een kleine windturbine geplaatst in de bebouwde kom. Ook agrariërs tonen interesse in windturbines. De ontwikkelingen roepen de vraag op hoe we op een goede manier om moeten gaan met deze vorm van kleinschalige opwekking van duurzame energie. Een integraal afwegingskader is volgens het college nodig om de ontwikkelingen in goede banen te kunnen leiden. Deze notitie tracht aan dit verzoek te beantwoorden. Nadat deze notitie is vastgesteld geldt deze als beleidskader voor de toetsing van verzoeken tot het plaatsen van kleine windturbines zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Ook geldt de notitie als uitgangspunt voor kleine windturbines in toekomstige bestemmingsplannen.

Energie en landschap

Honderden jaren geleden was energie een duidelijk onderdeel van het landschap. Bomen werden gekapt en turf werd gewonnen. Dit was nodig voor de energievoorziening. Windenergie was ook toen in Nederland aanwezig, in de vorm van zo'n 10.000 uit hout opgetrokken windmolens. Ook in de Gemeente Oude IJsselstreek waren en zijn meerdere van deze historische windmolens onderdeel van het landschap. Energie was in deze tijd heel duidelijk in het landschap aanwezig, sterker nog: het landschap werd gevormd door de energiebehoefte. Later kwamen andere vormen van energie op, zoals steenkool, aardolie en aardgas. Deze stoffen werden veelal niet uit het landschap, maar diep uit de grond gehaald. De negatieve gevolgen van het winnen en verbranden van fossiele brandstoffen zijn bekend. Langzaam gaan we nu over op meer duurzame vormen van energie. Windturbines worden in steeds grotere aantallen geplaatst in het Nederlandse landschap. Wanneer we meer duurzame energie mogelijk willen maken, moet op een andere manier naar landschappen gekeken worden: energie is weer onderdeel van het landschap.

Kleine en grote windturbines

Windturbines zijn in vele verschillende formaten te verkrijgen. Reeds jaren gaat het grootste deel van de aandacht uit naar grote windturbines. De trend is dat de turbines steeds groter worden. Door de grotere hoogte, grotere diameter en verbeterde techniek is de opbrengst van deze turbines sterk gestegen. Voor het halen van de overheidsdoelstellingen op het gebied van opwekking van duurzame energie, wordt ingezet op de toename van grote windturbines op het land. Windenergie opgewekt door grote windturbines is in Nederland vooralsnog de meest kansrijke vorm van het opwekken van duurzame energie. Grote windturbines kunnen echter lang niet overal geplaatst worden. In de Gemeente Oude IJsselstreek is slechts een klein gebied geschikt voor plaatsing. Dit is het door de provincie aangewezen zoekgebied voor windenergie in het buitengebied bij Netterden. Wanneer de laatste belemmeringen zijn weggenomen worden hier vier windturbines gerealiseerd.

Wanneer het gaat om kleine windturbines spelen hele andere zaken. Met kleine windturbines worden in deze beleidsnotitie windturbines bedoeld met een totale hoogte van maximaal 15 meter. Deze kleine windturbines maken het mogelijk duurzame energie op te wekken op de plaatsen waar dat met grote windturbines niet mogelijk is. Kleine windturbines kunnen vooralsnog geen grote bijdrage leveren aan de energievoorziening. Beter is het deze bouwwerken te zien als een besparing van elektriciteit achter de meter. Kleine windturbines staan aan het begin van de leercurve. Verwacht wordt dat de prijzen de komende tijd omlaag gaan, en de opbrengst omhoog. Op het moment is er vanuit de rijksoverheid een

subsidieregeling voor zonnestroom en voor grote windturbines. Wanneer in de toekomst ook subsidie voor kleine windturbines zou komen, worden deze een stuk aantrekkelijker en zal naar verwachting de vraag verder toenemen.

Situatie en standpunt Gemeente Oude IJsselstreek

De Gemeente Oude IJsselstreek ligt in een windluw deel van Nederland. De gemiddelde windsnelheid is ongeveer 4 m/s, dit in vergelijking met 7 m/s langs de kust. Dit betekent dat pas op grote hoogte genoeg wind is, om windenergie goed te kunnen benutten. Een kleine windturbine heeft een minimale gemiddelde windsnelheid van 5,5 m/s nodig om goed te kunnen werken. Een kleine windturbine vangt in deze gemeente dusdanig weinig wind, dat de terugverdientijd naar verwachting nu nog meer dan 20 jaar is.

Ondanks dit kunnen kleine windturbines op de lange duur ondermeer bijdragen aan een vermindering van de CO₂ uitstoot, de energie onafhankelijkheid en het energiebewustzijn van de burgers. Wie zelf energie opwekt, let beter op het energieverbruik en bespaart meer. Om deze redenen heeft de gemeente een positieve grondhouding ten opzichte van kleine windturbines aangenomen. Met deze notitie biedt de gemeente een duidelijk kader door windturbines alleen op geschikte locaties toe te staan.

Huidig beleid- en afwegingskader

Windturbines zijn bouwvergunningplichtige bouwwerken. Een specifiek beleid voor windturbines is er op het moment nog niet. Binnengekomen verzoeken worden tot nu toe ad hoc behandeld. In de huidige situatie passen windturbines niet in de bestemmingsplannen van de woongebieden. Met ontheffing ingevolge artikel 3.23 van de Wro (Wet ruimtelijke ordening) zouden hier kleine windturbines met een hoogte tot 10 meter kunnen worden toegestaan. Ontheffing kan alleen verleend worden wanneer de ontwikkeling wenselijk bevonden wordt. Hier bestaat echter nog geen afwegingskader voor. Op bedrijventerreinen en in het buitengebied worden in de huidige bestemmingsplannen windturbines van 10 tot 15 meter hoogte toegestaan. Met ontheffing van de Wro zijn hier geen extra mogelijkheden te creëren. Voor aanvragen van windturbines die niet passen binnen het bestemmingsplan en het ontheffingsbeleid is een partiële herziening nodig.

Welstand

Omdat voor het plaatsen van een kleine windturbine een bouwvergunning vereist is, zal ook welstand betrokken worden bij het plan. Door de welstandscommissie is aangeraden een mogelijke plaatsing van een kleine windturbine in het vooroverleg met de rayonarchitect te bespreken. Om visuele hinder door schittering te voorkomen raadt de welstandscommissie aan kleine windturbines met een matte coating uit te voeren. Wanneer een windturbine aan of bij een gemeentelijk- of een rijksmonument wordt geplaatst, zullen strengere welstandscriteria gelden. De plannen zullen dan besproken worden in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Milieuvergunning

Op grond van de wet milieubeheer kunnen geen geluidvoorschriften worden verbonden aan kleine windturbines wanneer de diameter kleiner is dan twee meter. Wanneer dit het geval is dienen kleine windturbines nog wel getoetst te worden aan de APV (Algemene Plaatselijke Verordening). Deze verordening kan ook voorwaarden bevatten ter voorkoming van hinder en overlast. Wanneer de turbine een grotere diameter heeft dan twee meter, dient getoetst te worden aan de wet milieubeheer.

Gebiedsgerichte benadering

Bij het formuleren van beleidsuitgangspunten is in deze beleidsnotitie gekozen voor een gebiedsgerichte benadering. In de Gemeente Oude IJsselstreek zijn een drietal gebieden te onderscheiden:

1. Bebouwd gebied. Dit zijn de woongebieden en de kernen.
2. Dynamische gebieden zoals bedrijventerreinen en gebieden langs infrastructuur.
3. Buitengebied. Dit zijn de gebieden buiten de bebouwde kom, met geringe bebouwing.

Bebouwd gebied

Met het toestaan van kleine windturbines nabij woonbestemmingen wordt terughoudend omgegaan. De negatieve effecten en de uitstraling van een draaiend object in de woonomgeving zijn daarvoor te groot. Bovendien is in de gebouwde omgeving minder wind dan in de open ruimte. De toch al geringe opbrengst van een kleine windturbine wordt zo nog verder naar beneden gehaald. In beginsel is plaatsing van kleine windturbines op of bij woonfuncties dan ook niet gewenst.

In twee situaties zijn daarop uitzonderingen mogelijk. Met ontheffing ingevolge Artikel 3.23 van de Wro is het mogelijk op de volgende locaties in het bebouwd gebied kleine windturbines met een hoogte tot 10 meter (gemeten vanaf het aansluitend terrein) te realiseren:

- Bij een nieuwbouwproject, geïntegreerd in het woningontwerp.
- Bij woningen aan de rand van de bebouwde kom, op 25 meter afstand van andere woningen.

Dynamische gebieden

Een technisch element als een windturbine past vanuit ruimtelijk oogpunt prima in een technische omgeving van een bedrijventerrein of langs infrastructuur zoals een (snel) weg, spoorlijn of kunstwerk (brug, viaduct e.d.). Wel dient rekening gehouden te worden met eventueel aanwezige (bedrijfs) woningen. Windturbines dienen op minimaal 25 meter afstand tot woningen geplaatst te worden.

In de geldende bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen worden windturbines met een hoogte tot 10 meter en in sommige gevallen 15 meter toegestaan. In deze gebieden kan ruimtelijk bij rechte worden meegewerkt aan de plaatsing van kleine windturbines. Bij herziening van de bestemmingsplannen van bedrijfsterrinen zullen in de toekomst kleine windturbines tot 15 meter hoogte worden toegestaan.

Buitengebied

In het buitengebied worden kleine windturbines in de huidige bestemmingsplannen al toegestaan. Hoewel in het buitengebied het windaanbod het grootste zal zijn, kunnen windturbines hier ook een aanzienlijke impact hebben. Door het toestaan van individuele turbines kan het gevaar van verrommeling van het buitengebied ontstaan. Om deze reden dient de kleine windturbine ruimtelijk goed ingepast worden.

In de geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied worden in de bestemming “Agrarisch gebied” windturbines met een hoogte tot 15 meter toegestaan. De turbine wordt geplaatst binnen het agrarische bouwblok. Binnen de bestemmingen “Wonen”, “Bedrijven” en andere bestemmingen worden turbines tot een hoogte van 10 meter toegestaan. In de toekomst zal in het bestemmingsplan van het buitengebied deze situatie niet veranderen.

Toekomst

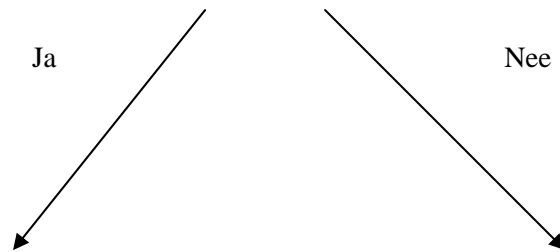
Naar de toekomst toe is het belangrijk om als gemeente in te spelen op ontwikkelingen. Wanneer over enige jaren de techniek van kleine windturbines dusdanig is verbeterd dat hinder afgenomen is, of de opbrengst is toegenomen, kan het zijn dat er aanleiding is deze notitie te herzien.

Besluit

Op basis van de huidige beschikbare informatie over kleine windturbines in relatie tot een goede ruimtelijke afweging is op 8 september 2009 besloten in te stemmen met het bovenstaande beleid. Deze beleidslijn en voorwaarden zullen worden meegenomen in de afweging bij de ontheffingen van bestemmingsplannen overeenkomstig artikel 3.23 van de Wro. Wanneer bestemmingsplannen in de toekomst worden geactualiseerd dan zal het beleid voor kleine windturbines hierin worden meegenomen.

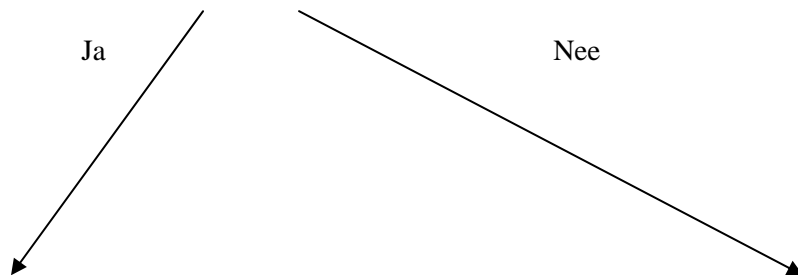
Bijlage A: Toetsingsdiagram ruimtelijke mogelijkheden kleine windturbines

Gaat het om een windturbine lager dan 15m?

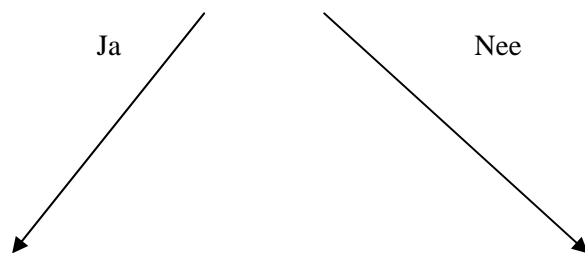
Past de turbine binnen het daar geldende bestemmingsplan?

Turbine kan alleen geplaatst worden wanneer bestemmingsplan gewijzigd wordt.

In overleg met welstand wordt meest geschikte locatie bepaald. Met minimaal 25 meter afstand tot een andere woning.

Is de turbine lager dan 10 m?

Wanneer de turbine past binnen het beleid is er de mogelijkheid ontheffing te verlenen. Turbine bij voorkeur in vooroverleg met welstand bespreken.

Ontheffing kan niet worden verleend. De turbine kan niet worden geplaatst.